

ИЗВЕШТАЈ ОД СЛЕДЕЊЕТО НА МЕДИУМСКИТЕ СОДРЖИНИ

12 МАРТ - 8 АПРИЛ 2016

ДЕТАЛНА АНАЛИЗА
од следењето на медиумските содржини преку Механизмот
за набљудување и реакција при Институтот за комуникациски студии
(период: 12 март - 8 април 2016)

10. АЛФА ТВ

Прва недела (12 – 18 март 2016)

Во известувачкиот период од 12 до 18 март на телевизија Алфа се објавени вкупно 94 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: промоција на проекти и мерки на Владата и на другите институции (19 прилози), одлуката на Уставниот суд за укинување делови од Законот за помилување (11 прилози), активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (9 прилози), мигрантската криза (9 прилози), предвремените парламентарни избори и прочистувањето на избирачкиот список (9 прилози), работата на Специјалното јавно обвинителство (3 прилози), активностите на опозицијата (3 прилози) и други теми. Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки кон СДСМ.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 36 прилози изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 14 прилози е забележан негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, во 2 прилога кон Специјалното јавно обвинителство, а во 1 прилог кон поранешниот посредник во политичките преговори, Питер Ванхауте. Коментаторска содржина е забележана во 9 демонизирачки прилози кон СДСМ и во 2 фаворизирачки кон ВМРО-ДПМНЕ (12 март: „Сајтот на министертвото е налик на фан страница на министерот, па наместо што работи полицијата има со кој се сликал Спасовски“).

(1) Промоцијата на проектите, мерките и на политиките на Владата и на други институции раководени од кадри на ВМРО-ДПМНЕ е најзастапената тема во вестите. Во голем број случаи, нејасна е линијата меѓу информативниот и маркетиншкиот речник (14 март: „Ковачи, јорганџии, стаклари, оџачари - Агенцијата за вработување стартува со нова мерка за невработените лица, обука за стекнување на вештини од стари занаети“). Околу успешноста на владините проекти, се користат пред сè оценките на оние што ги спроведуваат (15 март: „Надлежните велат дека преведените стручни дела секојдневно се користат од старана на студентите и неретко тие не се дополнителен туку прв учебник“). Во овој тип прилози беа застапени поголем број политички претставници на власта (16 март: „Реализација на капитални инвестиции, нови инфраструктурни проекти и мерки за поддршка. Владините министри и премиерот за спроведување на изборите Емил Димитриев на терен во неколку општини низ Македонија. Министерот за финансии Ставревски денеска во Прилеп меѓудругото ги промовираше и финансиските поволности од проектите Купи куќа купи стан и Купи куќа за млади“).

(2) Сето тоа е убедливо најизразено во прилозите во кои се следат активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. Интензитетот на неговото покривање не се намалува, иако повеќе од два месеца тој нема државна функција. Во прилозите Груевски се прикажува како надлежен за сите видови прашања што ги засегаат граѓаните (12 март: „Проблемите на кичевчани ќе почнат да

решаваат. Малиот број на дефектолози во училиштата како еден од главните проблеми кои жителите од кичевските села му гипосочија на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски“). Дури и редовните обврски на надлежните институции, како одржувањето на патиштата, се прикажуваат како негова заслуга и добра волја (15 март: Распишан е тендер за реконструкција на патот Сопиште-Говрлево во должина од 8 километри. Проектот ќе чини околу 550.000 евра. Ова е одговор на барањето што го упатија граѓаните до лидерот на ВМРО-ДПМНЕ при неговата посета на двете населени места пред неколку месеци). Груевски е претставен како некој кому му реферираат и државните и локалните функционери, без да се земе во предвид автономијата на локалната самоуправа. Во емитуваните разговори меѓу него и локални жители, кои треба да создадат впечаток на спонтаност, но со микрофони меѓу соговорниците, се злоупотребува штитеник од дом за деца без родители, за кој се вели дека една деценија бара покрив над главата, но сега токму Груевски ќе му го реши проблемот (17 март: „Неговата голгота можеби завршува уште денеска. Конечно тој се најде на вистинско место во вистинско време. Имаше директна шанса да го праша претседателот на ВМРО-ДПМНЕ, како и министерот за транспорт и врски, до кога ќе тре неговото талкање).

(3) Се заема целосно антиопозициски став во врска со настаните околу Уставниот суд (16 март: „Неуспешни најавите за кампување и рушење на Уставниот суд. Kontra-протестантите на опозицијата се повлекоа пред илјадниците граѓани кои ги бранеа институциите. Река народ пристигнуваше од секаде и го заобиколи судот. Граѓаните обединето се спротивставија на тортурата на СДСМ и нивните контра-протести кои завршија со дебакл“). Притоа, оваа тема не се става во актуелниот контекст на случајот „Титаник“ во кој Специјалното обвинителство води постапки за изборни нерегуларности против членови на владејачката партија.

(4) Негативниот однос во прилогот за Специјалното јавно обвинителство се огледува во аголот од кој се обработува темата. Медиумот стандардно, а и во овој прилог, многу повеќе внимание обрнува дали има недоследности со бројот на разговори предадени во СЈО, или како се трошеле парите, во обид да ја дискредитира самата институција (15 март: „Контрадикторни бројки. Катица Јанева конечно откри, ми беа предадено 540 000 аудио снимки. Зоран Заев неодамна изјави имам над милион разговори. Каде се останатите?“). Тоа е симптоматично бидејќи оваа институција води истраги против членови на партијата за која телевизијата најчесто изразува позитивен и фаворизирачки однос во своите информативни содржини.

(5) Мигрантската криза се претставува како пред се` како безбедносна закана, а помалку како хуманитарна криза (16 март, пренесени ставови на претседателот Иванов: Мигрантската криза ќе ги зголеми безбедносните ризици долж транзитниот коридор, земјата е изложена на постојана закана од илегална миграција, закана од насилен екстремизам во регионот и постојана закана од верски радикализам, поврзани со странските терористички групи и намерата за воспоставување на исламски калифат“). Своевремено телевизијата, заедно со други телевизии, се обидуваше да го наметне наративот дека поради мигрантската криза земјата треба што побрзо да излезе од домашната политичка криза. Притоа не прецизираше дали брзината на излегувањето од кризата подразбира исполнување на сите услови од договорите. Тоа се случуваше кога се приближуваше времето за одлука дали ќе има избори на 24 април.

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (53 прилози) има само по еден извор, а во половина од нив (28 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (28 прилог), а во најголемиот дел од нив (20 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се надополнуваат. Само во 3 прилози имало спротивставени позиции. Во 2 прилога некритички се пренесуваат напаѓачки содржини од други медиуми (17 март: „Дали преку уличните немири СДСМ ќе издејствува одлагање на изборите. Извор на Дневник во партијата вели дека Заев е веќе свесен оти изборите не ќе можат веќе да бидат одложени оттука мобилизацијата на членството на улици ќе биде најчестата слика во месеците што следат до 5 јуни“).

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски е застапен со 9 директни обраќања, пред лидерите на СДСМ Зоран Заев (3 обраќања) и на ГРОМ Стевчо Јакимовски (2

Kingdom of the Netherlands

обраќања).

Аудиовизуелна презентација: Главен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација беа промотивните прилози за претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски или за функционери на Владата, во кои и исполнувањето на редовните обврски на државата се претставуваше како достигнување (18 март: „Се решава горливиот проблем на жените од внатрешноста кои за мамографски преглед на градите мораа да патуваат до најблиската болница, каде има апарат за дијагностика“). Забележани се и други карактеристични примери.

(1) Прилогот за годишнината од формирањето на полициската единица „Тигри“ е направен како рекламен спот за неа, со драматична музика, снимки од вежби итн. Искористен е и за да се нападне Оливер Спасовски, дека не собрал храброст да им го честита роденденот (13 март: „Припадниците на оваа единица на полицијата која го носи приматот на безбедноста во државата денеска никој не ги удостои со поздравен говор или пак честитка. Министерот за внатрешни работи Оливер Спасовски не собра храброст да се појави на роденденот“). Завршува со слоган, „хероите живеат вечно“.

(2) Додека се чита соопштение на ВМРО-ДПМНЕ (15 март), се емитува снимка од раководството на партијата во свечена сала како стои и ја пее химната на Македонија.

(3) Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски е емитуван како разгледува книги на промоцијата на стручни книги. Постојано е во кадарот, иако не се споменува во текстот (15 март).

(4) Се тврди дека на собирот организиран од ГРОМ пред Уставниот суд се собрале 15.000 луѓе, што не соодветствува ниту со реалната ситуација, ниту со емитуваните кадри, дури и најшироките.

(5) При известувањето за резултатите од анкетата на институтот „Павел Шатов“ во врска со партиските рејтинзи, додека се зборува за Никола Груевски, тој се прикажува како се поздравува со граѓани, а кога се споменува Зоран Заев, е прикажан како седи сам во канцеларија.

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (12 март, најава на прилог): Нов пат, нова канализација, изградба на автопат Гостивар-Кичево, повеќе од 1.000 вработувања се само дел од проектите за кои разговараше претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски со граѓаните на Кичево и кичевско.
- (14 март, генерална најава): СДСМ и невладините на Сорос тргнаа во финална офанзива против Уставниот суд, ќе суди како они сакаат или ќе го рушат
- (14 март, извештај): Инвестицијата која лани ја договори првиот човек на ВМРО ДПМНЕ и тогашен премиер Никола Груевски чини 150 000 евра.
- (16 март, анализа/коментар): На опозицијата не и` помогнаа ниту хулигание и лицата со дебело криминално досие, кои беа дел од контрапротестите. Народот не дозволи да се оствари сценариото кое требаше да биде продолжение на 5 мај, кога имаше насилни протести пред Владата.
- (17 март, анализа/коментар): Но некому, едноставно Ванхауте не му пречи, напротив непримерниот преговарач, провокатор и покрај сите небулозни твитови и навреди на нацијата, претставени преку чопорот мачиња, продолжува да гостува по опозициски дебати, претставен како врвен познавач на приликите, и човек чиј збор многу се цени.

Втора недела (19 – 25 март 2016)

Во известувачкиот период од 19 до 25 март на телевизија Алфа се објавени вкупно 93 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: мерките и проектите на Владата (15 прилози), предвремените парламентарни избори со фокус на избирачкиот список (13 прилози), работата на Специјалното јавно обвинителство (12 прилози) и на отчетот на ВМРО-ДПМНЕ (8 прилози), а меѓу другите теми застапени беа активностите на македонските политичари во врска со мигрантската криза (3 прилози), активностите на опозицијата (3 прилози), полициската акција во врска со случајот „Фабрика за афери“ (3 прилози),

активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (3 прилози), состојбите со медиумите (2 прилога) и други теми.

Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки кон СДСМ.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 54 прилози изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 26 прилози е забележан негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, во 9 прилога кон Специјалното јавно обвинителство, во 2 кон бизнисменот и политичар Фијат Цаноски, во 1 прилог кон поранешниот медијатор во политичките преговори Питер Ванхауте, и во уште 1 прилог кон американската агенција УСАИД (22 март: „Покрај милионски суми кои секоја година се влеваат во буџетот на медиумите блиски до СДСМ, УСАИД објавува нов повик за дополнителни 3 милиони долари, објавува порталот Денешен“). Силен коментаторски однос е забележан во 5 напаѓачки прилози кон СДСМ (19 март: „Извори во комисијата наведуваат дека очигледно веселата математика на опозициските спин хедови не успеа, па паниката на екс Бихачка резултира со нов атак врз македонската институција. Сега се дискредитира ДИК“), и во исто толку пофални прилози кон ВМРО-ДПМНЕ (20 март: „Од една страна е позитивистичкиот пристап со проекти и многу работа на владејачката партија и од друга безидејната негативност на опозицијата и СДСМ, пронижена со многу протести, опструкции и бојкотирања“).

(1) Силната пропагандна поддршка кон партијата ВМРО-ДПМНЕ продолжи и во оваа мониторирана недела, пред се преку следењето три теми: мерките и проектите на Владата, отчетот на ВМРО-ДПМНЕ, и активностите на партискиот лидер Никола Груевски. Притоа телевизијата често ја преминуваше линијата меѓу известувањето и политичкиот маркетинг (20 март: „Над 3500 проекти, реформи се реализирани во изминативе 10 години. ВМРО ДПМНЕ со мега отчет пред граѓаните“). Отчетот на владејачката партија се следеше не само на денот кога се одржа големиот партиски настан во Скопје, туку и во наредните денови, заедно со последователните тематски отчети на министрите (23 март: „За 10 години отворени над 150 000 работни места, инвестициите во здравството се достигнати над 200 милиони евра. Отчет на ВМРО ДПМНЕ, новата програма ќе се стреми за уште подобар живот на граѓаните“). Се известуваше не само за новите владини проекти (24 март: „Шивачи, пекари, заварувачи, фризерии - ова се дел од 32-те дејности за кои Владата и Агенцијата за вработување ќе организираат обуки“), туку се повторуваат и досегашните достигнувања (22 март: „Инвестициите во инфраструктурата и во други објекти во комбинација со другите мерки за поддршка како проектите „Купи куќа, купи стан“ и „Купи куќа за млади“ го поттикнува градежништвото кое лани беше најјакиот сектор во македонската економија“). Не изостанаа ниту прилозите во стилот ветено-сторено од лидерот Груевски, со кои дури и се отвораа вестите (24 март: „Повторно бесплатни елаборати за легализација на објекти. По посетите на Груевски на општините решен проблемот на околу 5 000 граѓани“).

(2) Во врска со предвремените избори, телевизијата ја брани тезата дека не постојат проблеми во избирачкиот список, туку дека опозицијата ги создава за да ги избегнува изборите (20 март: „Главното прашање кое го поставуваат медиумите, е дали СДСМ го изгуби главниот адут во своето сценарио компромитирање на избирачкиот список“). Наспроти тоа, целосно се прифаќаат и се поддржуваат тврдењата дека во списокот има само технички пропусти (21 март: „Ги снеса пола милиони фантомски гласачи на кои алудираше најголемата опозициска партија. Тоа што ДИК заклучи дека на терен ќе се проверуваат околу 100.000 гласачи чии податоци беа оценети за „неконзистентни“ ги опфаќа случаите кога на една адреса се впишани повеќе лица или постоењето на дивогоградби“).

(3) Специјалното јавно обвинителство и обвинителката Катица Јанева беше еден од најнапаѓаните субјекти во мониторираниот период. Со коментаторски речник и со демонизирачки квалификации таа беше напаѓана на три теми. Во врска со непојавувањето пред собраниската комисија што требаше да го разгледува извештајот за нејзината работа, овие напади беа поблаги (21 март: „Столчето резервирано за Катица Јанева остана празно, специјалната обвинителка не се појави пред пратениците“). и се пренесуваа реакциите и на опозицијата. Тие се заострија по изјавата на обвинителката дека претседателот, пратениците и уставните судии се нелегитимни (23 март:

Kingdom of the Netherlands

„Социјалните мрежи вријат, а експертската јавност згозена по изјавите на специјалната обвинителка дека институциите во Македонија се нелегитимни“), и притоа се туркаше тезата дека таа целосно ги негирала институциите, а не само нивните носители. Нападите продолжија со ист интензитет и по акцијата на СЈО во просториите на Централниот регистар (24 март: „Вечерна драма во празна институција. Централниот регистар на удар на специјалната обвинителка. Катица Јанева“).

(4) На удар на телевизијата се најдоа и повеќе други субјекти, на кои директно или индиректно им се атрибуираше поврзаност со опозицијата. Меѓу нив беа бизнисменот Фијат Цаноски, агенцијата УСАИД, како и медијаторот во политичките преговори Питер Ванхоуте (25 март: „На последниот работен ден како најлош и најпристрасен медијатор во историјата, Ванхоуте повика на насилно одземање на власта“. Телевизијата ја става целосно во политички контекст акцијата на МВР во врска со случајот „Фабрика за афери“, во кој беа уапсени членови на семејството на првоосомничениот Захир Бекири Чауш (25 март: „Чауш важи за истакнат член на СДСМ, неговата сопруга е дел од партиските вработувања на СДСМ и платата ја зема од општинската фирма „Паркинзи Центар“, каде директорува Саша Богдановиќ, претседател на општинскиот огранок на СДСМ во скопски Центар“).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (43 прилози) има само по еден извор, а во речиси половина од нив (20 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (26 прилози), а во дел од нив (10 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се надополнуваат. Во 6 прилози имало спротивставени позиции. Телевизијата се повикува на „експерти“ или на „упатените“ во прилози во кои никој не е цитиран во тоа својство. Во 4 прилози некритички се преземени напаѓачки и клеветнички содржини од интернет-портали (19 март. „Порталот Журнал пренесе дека началничка унапредена од Оливер Спасовски е фатена на Мецитлија во автомобил на дилер на дрога со наркотици кај него“).

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски е застапен со 7 директни обраќања, од кои 2 се стари изјави искористени во прилози од типот ветено-сторено. Емитовано е едно обраќање од лидерот на ГРОМ Стевчо Јакимовски. Од првиот човек на СДСМ Зоран Заев се емитовани 2 стари изјави кои се искористени во прилози против него, и ниту една од актуелниот период.

Аудиовизуелна презентација: Промотивните прилози за проектите на Владата и на другите институции, како и на партијата ВМРО-ДПМНЕ, беа главен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација. Забележани се и други случаи:

- (1) Во прилози за отчетот на ВМРО-ДПМНЕ (21 март) се емитова химната на партијата.
- (2) При читање соопштение од ВМРО-ДПМНЕ (21 март) се емитоваат кадри од раководството на партијата во свечена сала како стојат при интонирањето на химната. Не е прв случај да се користи оваа снимка.
- (3) Во прилог за проектот „Скопје вело-град“ (21 март) се емитова рекламен спот за него.
- (4) Иста анкета со граѓани се користи два дена (20 и 22 март), во првиот случај во прилог колку ВМРО-ДПМНЕ е подобра од СДСМ, а во вториот во прилог колку се задоволни граѓаните од градежната експанзија во државата.
- (5) Подредување на прилозите: по пренесената изјава од претседателот на ЗНМ Насер Селмани (22 март) дека се потребни реформи во медиумите, се емитова прилог дека „УСАИД истура нови милиони за медиумите на СДСМ“.
- (6) Во прилог за отчетот на ВМРО-ДПМНЕ (23 март) речиси постојано во кадарот се гледаат рекламните спотови на партијата, емитовани на видео-бим во салата.
- (7) Колумната на Џејсон Кац (23 март), за кого дел од јавноста веќе знае дека е платен лобист, е пренесена како став на весникот кај што е објавена, Вашингтон Тајмс. Не се споменува името на авторот.
- (8) Никола Груевски повторно е емитован како води разговори со локални жители (24 март) кои треба да создадат впечаток на спонтаност, иако микрофоните на телевизиите се меѓу соговорниците.

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (19 март, анализа/коментар): Агресивно, хаотично однесување, фрлање тефтери, нареди и викање кон колегите. Социјалдемократите го напуштија ДИК, бројот на фантомски гласачи четири ипол пати помалку од она што тие го тврдеа и посакуваа. Пресметките не им излегоа според планираното;
- (20 март, најава на интервју): Над 3500 проекти, реформи се реализирани во изминативе 10 години. ВМРО ДПМНЕ со мега отчет пред граѓаните;
- (21 март, извештај): Проекти, мерки, реформи, вработување, подобрување и олеснување на животот. Разликата помеѓу ВМРО ДПМНЕ и СДСМ се состои во работа наспроти деструкција, 3500 дела наспроти дивеење и хаос на социјалдемократите;
- (22 март, анализа/коментар): Упатените реагираат дека и специјалната обвинителка Јанева која денеска јавно се стави себе си над институциите делува политички пристрасно и се води по постапките на СДСМ.

Трета недела (26 март – 1 април 2016)

Во известувачкиот период од 26 март до 1 април на телевизија Алфа се објавени вкупно 102 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: промоција на проекти и мерки на Владата и на другите институции (23 прилози), подготовките за предвремените парламентарни избори (10 прилози), Специјалното јавно обвинителство (10 прилози) и активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (7 прилози). Меѓу другите теми, застапени беа: отчетите на владините претставници (4 прилози), состојбите во економијата (4 прилози), полициската акција во липковско (3 прилози), активностите на опозицијата (2 прилога) итн. Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваеше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки кон СДСМ.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 58 случаи изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 25 случаи е забележан негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, во 10 случаи кон Специјалното јавно обвинителство, а во 1 прилог кон поранешниот посредник во политичките преговори, Питер Ванхауте. Коментаторска содржина е забележана во 9 демонизирачки прилози кон СДСМ (27 март: „Ветер и магла вака може да се нарече првата голема акција откако Оливер Спасовски стана миниистер за внатрешни работи“) и во 3 фаворизирачки кон ВМРО-ДПМНЕ.

(1) Телевизијата не отстапи од својот стандарден формат на вести, со силна промоција на владините проекти, вклучително и на активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, без оглед на важните актуелни случувања во мониторираниот период. Маркетиншкиот речник е особено изразен во известувањето (28 март: „Бесплатните проекти на Владата обезбедуваат милиони заштеди на граѓаните, кар имаат учениците, студентите, земјоделците, социјално ранливите категории“). Груевски, иако има само партиска функција, е претставуван како зборува во име на државата (29 март: „Досега се потпишани 8.700 договориза закуп на вакво земјиште, а оваа политика Владата ќе ја продолжи се` додека постои нераспределено земјиште за кое постои интерес, рече денеска претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски“). Дури и нешта што треба да бидат редовни обврски на државата, се прикажуваат како достигнувања на власта (1 април: „После 60 години училиштето во реканското село Скудриње добива централно греење“).

(2) Во врска со одржувањето на предвремените парламентарни избори, прилозите на телевизијата се главно информативни, околу процесот на прочистување на избирачкиот список, почетокот на мисијата на ОБСЕ/ОДИХР итн. Сепак, уште пред да заврши процесот што го води Државната изборна комисија, медиумот ја застапува тезата дека нема т.н. фантомски гласачи, и дека тоа се конструкции што ги прави опозицијата за да манипулира со граѓаните (29 март: „Полека излегува на виделина зошто СДСМ на вчерашната седница на Државната изборна комисија се противеше да биде јавно објавен списокот на лица кои партијата ги прогласи за фантоми, иако истите беа претходно објавени кога беше ставен на увид избирачкиот список“).

(3) Телевизијата изразува отворен, експлицитен и силен напаѓачки и демонизирачки однос кон Специјалното јавно обвинителство предводено од обвинителката Катица Јанева, и кон двете негови истраги отворени во текот на мониторираната недела (30 март: Специјалната обвинителка Катица Јанева денеска помпезно на јавноста и презентираше нов случај, кој како и предходните е на стаклени нозе и повеќе наликува на политичка хајка отколку на правно издржана истрага“). Силно се алудира на поврзаност меѓу ова обвинителство и СДСМ, и општата тенденција е тоа да се прикаже како предизборен инструмент на партијата, а не како правна институција (28 март: „Очајниот и никаков рејтинг на СДСМ и во иднина ќе резултира со политички настапи на Катица Јанева“.

(4) Беа емитувани неколку прилози за општите состојби со економијата, во кои оценките на претставниците на Владата се прифаќаа без резерва и се пренесуваа некритички.(31 март: „Растот на индустриското производство од 15,2 проценти е добар резултат и одличен старт што создава очекувања и надеж дека вкупниот раст на економијата годинава ќе биде добар, посочи вицепремиерот Зоран Ставрски).

(5) Ретко се покриваа партиските активности на опозицијата, и тоа се вршеше пред се само со пренесување на изјавите на нејзините претставници, преку статични кадри, додека прилозите во кои се презентираа активностите на власта или на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Груевски, имаа многу побогата аудиовизуелна презентација. Поради тоа, обидот на медиумот да прикаже барем делумна избалансираност во известувањето беше неуспешен.

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (61 прилог) има само по еден извор, а во речиси половина од нив (29 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (28 прилог), а во дел од нив (7 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се надополнуваат. Само во 4 прилози имало спротивставени позиции. Има и прилози во кои се користат недефинирани извори, како „познавачите велат“.

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски е застапен со 9 директни обраќања од актуелниот период и едно повторено од порано, во прилог од типот ветено-сторено. Единствен друг лидер што беше емитиран со директно обраќање беше првиот човек на ГРОМ Стевчо Јакимовски (2 обраќања), инаку коалициски партнер на ВМРО-ДПМНЕ.

Аудиовизуелна презентација: Главен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација беа промотивните прилози за претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски или за функционери на Владата. Забележани се и други карактеристични примери, од кои дел не се само манипулации, туку и лаги.

(1) Во прилог за случајот „Тортура“ (28 март), се вели дека по апсењето на Љубе Бошкоски, во јавноста се појавиле снимки на кои се гледало дека тој „го продава“ името. Но Бошкоски беше уапсен во 2011 година, а овие видеоснимки се појавија во 2015 година, веднаш откако СДСМ ги објави снимените телефонски разговори кои сугерираат наводно психичко малтретирање при неговото приведување. Инаку и самата снимка од „продавањето“ на името се појави на интернет од непознат извор, а се верува дека се дел од полициските посебни истражни мерки.

(2) во најавата на прилог за прес-конференција на народниот правобранител Ицет Мемети (28 март), се тврди дека најмногу жалби од институциите имало откако стапиле на функција техничките министри од редовите на опозицијата, Оливер Спасовски и Фросина Ременски, но тоа не е потврдено со изјавата од прилогот.

(3) Уредникот на вестите на 29 март, Коле Чашуле, самиот се претстави дека бил на списокот на „фантомски гласачи“, но на гледачите им порача дека можат да го видат на екраните и да заклучат дека сепак не бил фантом.

(4) Во прилог за посетеноста на земјава од странски туристи (31 март) се вели дека предничат Французите, што не е точно (државјаните на Франција, според податоци што беа објавени во француски медиум, сочинуваат само 1,5 отсто од вкупниот број посетители на Македонија).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

Kingdom of the Netherlands

- (27 март, анализа/коментар): Четирите пункта со припадници на ПЕП и оклопни транспортери кои вчера беа распоредени на влезот од Брњарци, Арачиново, Грушино, Никуштак, денеска никаде ги нема, како да биле само декор за министерот Оливер Спасовски да се слика со нив кога вчера одеше кон Матејче. Од превентивниот албум на министерот се збогати само неговиот профил на фејсбук и инстаграм, за партиското членство да аплаудира.
- (29 март, најава на прилог): Не стивнуваат реакциите од вчерашниот настап на СЈО и нивните обвинувања во врска со апсењето на Љубе Бошкоски. Граѓаните со неверување гледаат на сета ситуација и сметаат дека на СЈО многу поважно му е дали некој некогаш опшул, отколку дали некој незаконски земал пари, а за тоа тргувал со името на државата.
- (31 март, вест): Ова е една од 40-те мерки за младите кои ги најави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, а кои, меѓу другото, предвидуваат изградба на спортски сали, повеќе наменски кошаркарски и тениски терени и игралишта, пливачки базени, читални, библиотеки...
- (1 април, најава на прилог): Економијата оди во нагорна линија. Државната статистика измери раст на индустриското производство од 15,2 отсто во февруари. Највисок месечен скок во последните 5 години. Ова според лидерот на ВМРО-ДПМНЕ е показател дека политиките се правилно поставени.

Четврта недела (2 – 8 април 2016)

Во известувачкиот период од 2 до 8 април на телевизија Алфа се објавени вкупно 96 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: предвремените парламентарни избори (17 прилози), проектите и мерките на Владата (16 прилози), состојбите со економијата (7 прилози), активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (7 прилози), министерските смени во ДУИ (4 прилози), мигрантската криза (4 прилози), развојот на случаите отворени од Специјалното јавно обвинителство (3 прилози) и други теми.

Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки кон СДСМ.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 62 случаи изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 26 случаи е забележан негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, во 5 случаи кон Специјалното јавно обвинителство, и во по еден случај кон Државната изборна комисија, граѓанската асоцијација МОСТ, и бизнисменот и политичар Фијат Цаноски. Коментаторска содржина е забележана во 11 демонизирачки прилози кон СДСМ (2 април: „Како кула од карти се уриваат лагите на СДСМ во соработка со Катица Јанева“) и во 4 фаворизирачки кон ВМРО-ДПМНЕ (7 април: „Владејачката партија настапи со досега најобемна програма и неколкучасовен отчет на ветеното и сработеното, опозицијата според вокабуларот на Заев оди на избори со враќање како што вели факелот на слободата, фраза која што се повтори неколку пати во најавата за бојкотот“)

(1) Телевизијата редовно зазема напаѓачки однос кон партијата СДСМ, но во овој мониториран период тоа имаше зголемен интензитет. Понекогаш стануваше збор за пренесени напаѓачки содржини од други медиуми (6 април: „Најголемата опозициска партија СДСМ со крајни напори се обидува да избега од вонредни парламентарни избори кои треба да се одржат на 5 јуни, пиштува порталот Курир“). Во дел прилози имаше повикување на експертски мислења (8 април: „Обемна програма за граѓаните наспроти деструкции и протести. Актуелната криза која свесно се креира го поткопува идентитетот, значи и обид за промена на власта од страна на опозицијата, велат познавачите по политичките случувања во земјата“). Но во одреден број случаи телевизијата и самата си извлекуваше заклучоци (7 април: „На сите веќе буквално им е преку глава од пролонгирањето на политичката агонија, која како вирус го зафати македонското општество“). Дури и неконкретните изјави од меѓународната заедница беа произволно толкувани дека се насочени против СДСМ (8 април: „Меѓународните претставници притискаат опозицијата да учествува на изборите закажани за 5 јуни“).

(2) Без оглед на актуелностите, на телевизијата „Алфа“ повторно најмногу простор се одвојува за мерките и за проектите на Владата (5 април: „Од почетокот на мега проектот „Македонија вработува“ биле креирани над 16.600 работни места во над 9.000 компании). Груевски и натаму настапува и зборува во име на државата, што е беспоговорно пренесувано од медиумот (3 април: „Денеска во свечена обиколка на новиот објект беа директорите на надлежните институции, министерката на култура, Канческа Милевска и лидерот на ВМРО-ДПМНЕ, Никола Груевски“). Во оваа категорија не изостануваат ниту пофалните прилози за исполнувањето на редовните обврски на државата (5 април: „По повеќе од 5 децении откако била изградена амбулантата во Мацари доби нов лик“). Во еден прилог, пак, лидерот на владејачката партија е претставен како спасител од транзициското пропаѓање на државата, со спасот на неколку индустриски објекти (7 април: „Запуштените фабрики, загубарите, затворените рудници се будат од зимскиот сон, работниците се враќаат на работа“). Линијата меѓу известувањето и политичкиот маркетинг често се пречекорува.

(3) Два извештаи во врска со состојбата на македонската економија што беа актуелни во известувачкиот период (кредитниот рејтинг од „Стандард и пурс“, и регионалниот извештај од Светска банка) послужија за да се развие приказна дека економијата е одлична, која провејуваше во текот на целата мониторирана недела. Притоа, освен извештаите, се користеа и нивните толкувања од претставниците на владејачката партија (8 април: „Позитивните оценки, но и резултатите што ги остварува Македонија на економски план, според претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Груевски се должи на добрите економски политики и бројните антикризни мерки на Владата“), како и други мислења што одеа во прилог на таа теза (2 април: „Фирмите во Македонија плаќаат најниски даноци. Тоа се стотици милиони евра годишно директна помош од владата за домашните фирми преку даночната политика, смета вице-премиерот и министер за финансии Зоран Ставревски“). Груевски е емитуван и со изјава дека Македонија има најниски даноци на планетата (4 април).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (49 прилози) има само по еден извор, а во дел од нив (19 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (28 прилог), а во дел од нив (7 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се надополнуваат. Само во 7 прилози имало спротивставени позиции. Телевизијата во четири случаи како извор користеше текстови објавени во други медиуми и портали, домашни и странски, а во еден случај е забележана и манипулација со извори (5 април, во прилог за вработувања во СЈО, се вели „според експертите“, а не е консултиран ниту еден експерт).

Директни обраќања: Пристрасноста во известувањето се гледа и во застапеноста на политичките лидери. Претседателот на ВМРО-ДПМНЕ беше застапен со 13 директни обраќања. Меѓу другото, целиот негов говор од 7 април, во траење од 23 минути, беше пренесен на крајот од вестите на тој датум. Од другите лидери, Зоран Заев од СДСМ и Стевчо Јакимовски од ГРОМ беа застапени со по две обраќања, а првиот човек на Сојузот на Ромите Амди Бајрам, со едно.

Аудиовизуелна презентација: Главен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација беа промотивните прилози за претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски или за функционери на Владата. Единствен друг карактеристичен случај беше прилогот на 4 април, во кој се вели дека „балканските медиуми“ ја скенираат состојбата во Македонија, а цитиран е само текст објавен на хрватскиот портал Директно.хр, во кој авторот изнесува теза дека зад политичката криза во Македонија стои обид да се урне власта на ВМРО-ДПМНЕ за да се смени името на државата (5 април: „Опозицијата поддржана од повеќе амбасади сака да ја смени власта за да го смени името. Ова е најновата поента во најновиот текст на хрватскиот медиум“).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (3 април, извештај): Фактот дека „Донсон Контролс“ реинвестира во Македонија, според лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, е потврда за успешноста на владините политики за подобрување на бизнис климата и креирање плодна почва за вложување

- (4 април, најава на прилог): ДИК полека се претвора во партиски огранок на СДСМ. Додека геенералниот секретар на комисијата, какод а бара начин само да ги одложи работите, неговата сопруга држи говор на партиски митинг на СДСМ барајќи фер и демократски избори што треба да ги обезбедиако никој друг, туку токму нејзиниот сопруг
- (7 април, најава/коментар): Предмалку Заев и СДСМ повторно се пишманија. Министрите дадоа оставка, се жалеа што не им била прифатена. Бараа итна седница на парламентот за да ги усвои. Заев синоќа се жалеше дека биле држени како заложници од ВМРО-ДПМНЕ, а сега за помалку од 24 часа или поточно за само 18 часа потоа, Заев ги враќа на сцена. МВР и Труд и социјала не можеле да функционираат без Спасовски и Ременски, изјави по ново лидерот на опозицијата.
- (8 април, извештај): Ромите во Македонија задоволни од условите за живеење кои им ги овозможува државата. Отворање на голем број работни места, подобрување на условите во образованието и здравството, се само дел од причините поради кои Сојузот на Ромите останува дел од коалицијата „За подобра Македонија“, посочи Бајрам. Токму поради исполнувањето на зацртаните цели и проекти, лидерот на ВМРО-ДПМНЕ посочи дека во Сојузот на Роми гледа сигурен партнер и за во иднина. За негувањето на почитта кон Ромите, според Груевски, говори и тоа што беа прогласени и нивни празници.